

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

Leadership of Administrators Affecting the Administrative Effectiveness of Primary Schools
Under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3

ทวิชชัย ต้นภูบาล¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินดา ลาโพธิ์² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์³
Tawitchai Tonphuban¹ Asst. Prof. Dr.Jinda Lapho² Asst. Prof. Dr.Ploenpit Thammarat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ อำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในปีการศึกษา 2564 จำนวน 343 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 95 คน และครูผู้สอน จำนวน 248 คน จากจำนวน 95 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่า t-test ชนิด Independent Sample การทดสอบค่า F-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

ผู้ติดต่อ, อีเมล: ทวิชชัย ต้นภูบาล, Diawdai1234@gmail.com

รับเมื่อ 3 กรกฎาคม 2565 แก้ไข 19 สิงหาคม 2565 ตอปรับ 22 สิงหาคม 2565

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ($R_{XtYt} = 0.825$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ภาวะผู้นำแบบเป็นทีม (X_5) ภาวะผู้นำแบบมุ่งคน (X_2) ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน (X_1) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_4) และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (X_3)

6. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำแบบเป็นทีม ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ภาวะผู้นำแบบมุ่งคน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

ABSTRACT

The purposes of this correlational research were to examine and compare the relationship, identify the predictive power, and establish guidelines for developing administrators' leadership affecting the administrative effectiveness of primary schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3, as perceived by school administrators and teachers classified by positions, school sizes, and work experience. The sample group, obtained through multi-stage random sampling, consisted of 95 school administrators and 248 teachers for a total of 343 participants from 95 schools in the 2021 academic year. The sample size was also determined using the Taro Yamane formula. The research instruments were a set of questionnaires and interview forms. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, One-Way ANOVA, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The administrators' leadership and the administrative effectiveness in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 were overall at a high level.
2. The administrators' leadership, as perceived by participants with different positions and school sizes, was an overall difference at the .01 level of significance, whereas, in terms of work experience, there was an overall difference at the .05 level of significance.
3. The administrative effectiveness in schools, as perceived by participants with different positions, and school sizes was an overall difference at the .01 level of significance, whereas, in terms of work experience, there was no overall difference.
4. The administrators' leadership and the administrative effectiveness in schools overall had a positive correlation ($R_{XtYt} = 0.825$) at the .01 level of significance.
5. The administrators' leadership was able to predict the administrative effectiveness in schools at the .01 level of significance comprising Team Leadership (X_5), People-Oriented Leadership (X_2), Task-Oriented Leadership (X_1), Participatory Leadership (X_4), and Transformational Leadership (X_3).

The equation could be summarized in raw scores and standardized scores as follows:

$$Y_t' = 0.564 + 0.284X_5 + 0.203X_2 + 0.235X_1 + 0.095X_4 + 0.067X_3$$

$$Z_{Yt}' = 0.361Z_5 + 0.291Z_2 + 0.275Z_1 + 0.126Z_4 + 0.088Z_3$$

6. The guidelines for developing administrators' leadership affecting the administrative effectiveness in schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 consisted of five aspects: Team leadership, Work-oriented leadership, People-oriented leadership, Transformational leadership, and Participatory leadership.

Keywords: Administrators' Leadership, Administrative Effectiveness in Primary Schools

ภูมิหลัง

ภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ในปัจจุบัน ได้มีการประกาศอย่างชัดเจน คือการปฏิรูปการเรียนรู้ และเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้โดยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 2) ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์นั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรทางการศึกษา นักวิชาการหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จและความล้มเหลว ทางการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารนับว่าเป็นตัวแปรสำคัญ คุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษา มักแปรผันไปตามผู้นำเสมอ (จันทกานต์ ตินเจริญพานิช, 2549, หน้า 60, อ้างถึงใน ชูมากร เจตย์คำ, 2559, หน้า 2)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากในการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันการบริหารองค์การหรือโรงเรียน ไม่ว่าจะเรียนภาครัฐหรือเอกชนต่างเล็งเห็นความสำคัญ ที่จะต้องทำการพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารโรงเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลที่ช่วยให้สามารถนำหน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2557, อ้างถึงใน นิศรา มุลวรรณ, 2561, หน้า 3)

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนหรือความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สิ่งสำคัญคือผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนและนักเรียน ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้ สร้างความพึงพอใจแก่บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน (มณีรัตน์ บุญยีน, 2550, หน้า 35) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 28 – 122) ได้กำหนดแนวทางในการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานต่าง ๆ โดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาได้ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ประกอบด้วยเขตพื้นที่ปกครอง 4 อำเภอ คือ อำเภอนวนนิवास อำเภออากาศอำนวย อำเภอบ้านม่วง อำเภอดำตากล้า มีโรงเรียนในสังกัด 182 โรงเรียน มีนโยบายด้านยุทธศาสตร์ เรื่องการพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิผลสูงสุด (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ, 2564, หน้า 53)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

เขต 3 จึงต้องการศึกษากว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านใด ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษาต่อไป

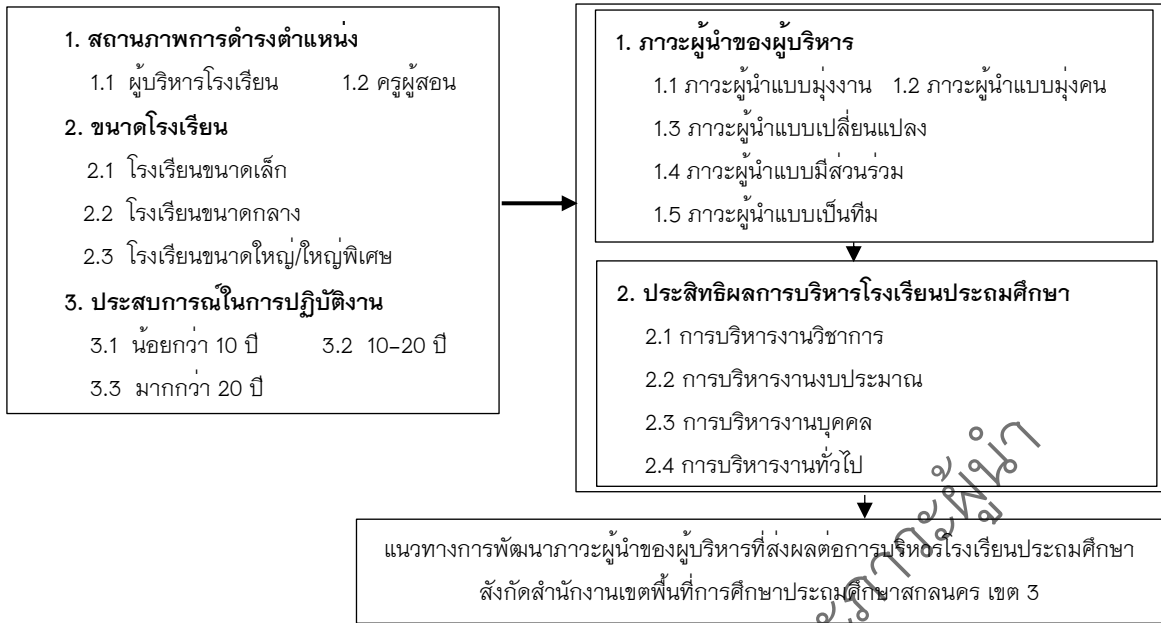
คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
2. ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กัน หรือไม่อย่างไร
4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านใดบ้างที่มีอำนาจการณประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
5. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
4. เพื่อศึกษาอำนาจการณภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนด้านใดบ้างที่มีอำนาจการณประสิทธิผลการ บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากร** ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,205 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 199 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,006 คน จากทั้งหมด 182 โรงเรียน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2564 คำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (1973, อ้างถึงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543, หน้า57) ได้จำนวน 343 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 95 คน และครูผู้สอน จำนวน 248 คน จากโรงเรียน 95 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือเพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่เป็นเอกสารและแบบสอบถามออนไลน์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Alpha Coefficient)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test ชนิด Independent Sample การทดสอบ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ($R_{XtYt} = 0.825$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ภาวะผู้นำแบบเป็นทีม (X_5) ภาวะผู้นำแบบมุ่งคน (X_2) ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน (X_1) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_4) และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (X_3)
6. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา 5 ด้าน คือ ภาวะผู้นำแบบเป็นทีม ภาวะผู้นำแบบมุ่งงาน ภาวะผู้นำแบบมุ่งคน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ย ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการภาวะผู้นำและให้ความสนใจต่อการทำงานของผู้ตามโดยจะพัฒนาผู้ตามให้ทำงานเต็มขีดศักยภาพไปพร้อมกัน สอดคล้องกับบัณฑิต กิมศรี (2559, หน้า 62 – 63) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก จำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูโดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับสุภาณี เลิศศักดิ์วานิช (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของงานเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษา มีการส่งเสริมสนับสนุนและเสนอแนวทางให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 28 - 51) ที่กล่าวว่า ขอบข่ายด้านการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย สอดคล้องกับพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560, หน้า 32) กล่าวว่า หลักการบริหารงานวิชาการ ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ภาระงานบริหารวิชาการทั้ง 17 งาน และผู้บริหารต้องเข้าใจบริบทของโรงเรียน เข้าใจ ครูผู้สอนหรือบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการคำนึงถึงผลงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ย่อมจะสามารถทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุความสำเร็จได้

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับวีรชาติ กาญจนกันโห (2562, หน้า 171-174) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนสู่ยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลโรงเรียน สู่ยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเฉลี่ยมากกว่าครูผู้สอนทุกด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริหารงานวิชาการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความสำเร็จของบุคลากรในโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ เกิดจากประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในการบริหารงานเพื่อโน้มน้าวให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคิ้วพร ละหารเพชร (2562, หน้า 106) ได้ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (X_i) กับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน (Y_i) โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก ($R_{xy} = 0.825$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง

5 ด้าน และประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารและการบริหารจัดการของผู้บริหารทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากร ในโรงเรียนส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของชวรงค์ดี ธรรมธัชกุล (2564, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียนประถมศึกษาศักดิ์เทพบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ แบบแลกเปลี่ยนโดยรวม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงาน ของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน อย่างน้อย 1 ด้านมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3 ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 5 ด้าน พบว่ามีจำนวน 5 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนครเขต 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบเป็นทีม (X_1) ภาวะผู้นำแบบมุ่งคน (X_2) ภาวะ ผู้นำแบบมุ่งงาน (X_3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_4) และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (X_5) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำ ที่ผู้บริหารแสดงออกถึงด้วยความสนใจทั้งเรื่องงานและขวัญกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา ทุกคนสามารถออกความคิดเห็น ร่วมกันทำงานเป็นทีม สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับผู้ตาม ยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดความคิด สร้างสรรค์ในการทำงาน ส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกับ นราธิป โชคชยสุนทร (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านความคิดสร้างสรรค์ (X_1) ดัชนีวิจัยทัศน์ (X_2) และด้านการสื่อสาร (X_3) มีอำนาจพยากรณ์ สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรนำภาวะผู้นำ ของผู้บริหารแต่ละด้านมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียน

1.2 ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการบริหารให้มีประสิทธิภาพด้วย

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีอำนาจในการพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาที่ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบเป็นทีม ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญและถือเป็นหัวใจในความสำเร็จ ของงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ไปทำการวิจัย ในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 และเขตพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนในเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ ธรรมธัชกุล. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ตุมากร เจตีย์คำ. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นราธิป โชคชยสุนทร. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิศรา มุลวรรณ. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บัญญัติ กิมศรี. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มณีรัตน์ บุญยีน. (2550). ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีรชาติ กาญจนกันโห. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สู่ยุคประเทศไทย 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คิพร ละครเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550 ก). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุภาณี เลิศศักดิ์วานิช. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.